

Sembrar un hort a casa

pel GABINET DE DIDÀCTICA DEL JARDÍ BOTÀNIC DE LA UV

La preocupació pels canvis que sorgeixen com a conseqüència de l'activitat i desenvolupament humà és un tema que la revista MÈTODE va tractar en 2001 amb un monogràfic de títol ben suggeridor: *Existeix la ciutat somiada?* En aquest número es reflexionava sobre què han sigut les ciutats i en què s'han convertit. La temàtica de l'horta també es va abordar en la revista l'any 1999, amb el monogràfic *Hortes valencianes. La fi d'un mite?*, que recollia les inquietuds per la desaparició d'aquest paisatge i proposava com hauria de recuperar-se aquest valuós patrimoni cultural i vegetal que tant aporta a la vida de les persones. El paisatge familiar dels nostres entorns pròxims, des de les petites hortes de particulars a les grans extensions de cultiu, no sols el forma l'espai per on ens desplacem, sinó també les olors peculiars i estacionals d'aquest entorn: època de cebes, època de femar, època de crema de la palla... Cada moment ens fa respirar una olor diferent.

«Vegetació i olors són les arrels que configuren el nostre paisatge particular»

Vegetació i olors són les arrels que configuren el nostre paisatge particular, i una manera de recuperar aquestes sensacions ha estat la moda dels horts urbans i domèstics. Per això hem pensat a fer un breu manual per a ajudar a aconseguir, a partir de les llavors, una varietat de plantes hortícoles i comestibles i gaudir-ne amb els cinc sentits. Hem elegit aquesta activitat per a MÈTODE com a resposta a les persones que llegeixen la revista o vénen al Jardí Botànic i es mostren cada vegada més interessades a tenir el seu propi hort. Aquest petit hort pot ser estacional: no és necessari embarcar-nos en una producció anual, ja que l'avantatge dels cultius és que podem elegir l'època i buscar les condicions adequades perquè germinen i donen fruits.

Abans de res, hem d'elegir i seleccionar les llavors d'aquelles plantes que més ens interessin. Actualment es poden obtenir llavors de moltes plantes hortícoles en una infinitat de botigues, i de bona qualitat. Hi ha llavors tan diminutes que sembla inexplicable que puguin transformar-se en una planta tan productiva com una tomaquera plena de tomaques.

Aconseguir una plàntula a partir d'una llavor a vegades pot ser complicat si no es realitza de la manera

adequada. Un cop fet el planter, cal trasplantar les plantes i passar-les al sòl de taules de cultiu (en cas d'horts urbans) o a cossiols. Per a dur a bon terme aquest procés, hem de seguir unes passes que explicarem tot seguit.

■ ACTIVITAT: FER UN PLANTER

Materials:

- safates de plàstic de poca profunditat
- llavors (tomaques, albergines, pimentons, rave, etc.)
- substrat
- aigua sense clor
- testos

Tipus de substrat

Cal obtenir un substrat adequat per a les llavors, ja que és la base on aquestes germinaran. Hem de fer una mescla amb els nutrients necessaris per a preparar un bressol o cau adequat per a llavors. Les plàntules són fràgils i tenen poca força per a travessar la terra; per tant, és bo posar una mescla de terra lleugera que no siga massa compacta. Per a obtenir un substrat adequat, podeu recórrer al següent manual de mescles:

- Substrat universal: una mescla formada a base de torba. És el que trobem a les botigues de jardineria. Té baixa aireació i mitjana retenció d'aigua; l'aportació de nutrients també és baixa i per això es recomana femar-lo abans de cultivar-hi res (sobretot en cas d'hortalisses, ja que tenen més necessitats nutritives que les flors).
- Fibra de coco: mescla elaborada amb restes de coco. Té bastant capacitat de aireació i retenció d'aigua. És lleugera i aporta pocs nutrients, per la qual cosa sempre la barregem amb compost o vermicompost.
- Torba: té gran capacitat de retenció d'aigua i nutrients, a més de bona aireació, però conté un pH excessivament àcid i aporta pocs nutrients.
- Compost: és el resultat del procés de descomposició de la matèria orgànica a inorgànica; té una correcta aireació i retenció d'aigua. Aporta nutrients i per tant es pot emprar per femar la mescla.
- Arenes, perlita o vermiculita: són terres molt soltes que afavoreixen la ventilació i la permeabilitat, sempre que l'arena siga de riu i no continga argila. La vermiculita està formada per miques i feldspats, que no retenen aigua.

Gabinet de Didàctica del Jardí Botànic de la UV

Procediment:

En primer lloc, per a preparar el planter, agafarem una safata i li farem uns quants forats perquè s'escorregi l'excés d'aigua. L'omplirem amb la mescla de substrat que hem preparat (per exemple, una barreja de substrat universal amb fibra de coco o vermiculita, i també un poc de compost per a femar) i allisarem la superfície, aplanant-la un poc però sense deixar endurir el substrat.

En segon lloc, escampem les llavors per la safata de manera superficial: si s'afonen massa potser no isquen a la superfície. Aleshores, les arruixem (millor amb un polvoritzador perquè no es remoga el substrat, s'enfonsen massa les llavors i els costa d'eixir a la superfície).

Una vegada apareguen les plàntules, es poden deixar a la safata de sembra fins que tinguen una grandària adequada. Quan arribe el moment, les trasplantarem a un recipient, com un test o una taula de cultiu, o bé directament a terra.

Hem de mantindre el planter sempre humit –sense entollar-lo– perquè si s'assequen les plàntules, moriran. Els primers dies és millor mantenir-les a l'ombra, fins i tot a l'obscuritat. Una vegada apareguen les plàntules, hem de proporcionar-los llum del sol però mai de manera directa, ja que les podria assecar.

Sort i que tingueu una bona collita! ☺

El Gabinet de Didàctica del Jardí Botànic de la Universitat de València el componen Mª José Carrau, Pepa Rey i Olga Ibáñez.

Gabinet de Didàctica del Jardí Botànic de la UV